

Предплата
ПЛАТНА В ЧЕРНІВЦЯХ
 виносить:
 на пів рік 5 ар. — кр.
 " пів року 2 " 50 "
 " чверть року 1 " 25 "
 для заграниці 5 рублів або
 12 франків

Поодинокі числа по 12 кр.
 в книгарні Г. Пардінського
 в Чернівцях, ринок ч. 10 і
 в бюрі газет Л. Горювіча,
 ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить щотижня в п'ятницю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (улиця Петровича, ч. 2.), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворено щодня від 6.—8. години вечером.

Оповідання і прилоги обчислюють ся по найдешевших цінах.

Громадські вибори в Чернівцях а волоско-руська згода.

Помимо того, що Буковина прилучена до Австрії вже звиш 100 літ, помимо того, що Австрія від часу прилучення через заложене шкіль і в инший спосіб старала ся вплинути на виховане Буковинців в додатнім напрямі, все таки до тепер ще в характері Буковинців, особливо-ж тих, що то самі одні претендують на автохтонність, а всім другим відмовляють всякого права, виявляють ся нестерті сліди візантійзму, т. е. сліди таких негарних прикмет душі, яких набули предки тих Буковинців ще в часах приналежности Буковини до Молдови, в часах панованя фанариотів в Молдові і їх підступних крамол. Не додержати даного слова, в очи виявляти щирість, любов, а рівночасно лиш піюкати хвилі, щоб затопити сталь в серце, підступність, хитрість, злоба, підла інтрига і т. п., се все прикмети візантійзму, який в повнім своїм блиску виявив ся в часі теперішних виборів до ради громадскої в Чернівцях. Щоби то все пізнати, треба почати річ з кінця.

Коли надходив час виборів, скликали Німці, котрих разом з Жидами найбільше в Чернівцях, заступників руских, волоских і польських, щоб порозуміти ся і порадити ся, чи не можна-б сим разом перепровадити виборів в згоді і мирі. Русини повитали таке предложене як найщиріше,

так само Поляки, але й Волохи оказували охоту іти разом. На тім зборі висказано засаду, що дотеперішні здобутки кожної народности не можуть бути вкорочені; кілька радних з якої народности уступає, тільки назад має бути вибраних. Хоть така засада для Русинів дуже некористна, бо в посідаю Русинів мало що з тих місць знаходиться, помимо того Русини пристали на се. В перший раз се покликали і Русинів до участі в виборах инші партії, в перший раз се виявило ся, що з Русинами ніби то хочуть также числитися, то-ж Русини вже й тим здобутком тішили ся. Вибрано комітет спільний, а до того комітету мали вислати Русини, Волохи і Поляки по 3 заступники своїх політичних товариств, і так ніби то стало ся. Число Німців в комітеті було відповідно більше. До виборів в передмістях комітет той не мав мішати ся, лиш мав назначити кандидатів для середмістя. Робота йшла в порядку. Русинам по довгих торгах признано трох радних і Русини назначили на се совітника суду Волод. Ясеницького, професора реалки і посла Єр. Пігуляка і д-ра Волод. Залозецкого. Всі комітетові на се згодили ся. Аж нараз перед самими виборами з II-ої кляси розноситься ся вість, що представителі волоскі в комітеті не є відпоручниками волоского товариства політичного „Concordia“, лиш вислані якимсь збором виборців волоских; хоть в комітеті засідали з Волохів заступник голови „Concordi-ї“

і єї секретар, все таки толкували Волохи якось так, що то ніби „Concordia“ про се все нічого не знає. Чим дальше, стало виходити яснійше шило з мішка: Волохи кажуть Німцям, що будуть на Німців голосувати, як Німці їх кандидатів будуть підпирати, але на Русинів і на Поляків не хочуть своїх голосів давати. Супроти такого явного віроломства „що було робити? Всі рішили ся іти без Волохів. Але Волохи знали, що роблять; тут сиділи вони ніби то в нашім комітеті і уважали, що ми робимо, а тут поза плечі збирали инші комітети, робили збори виборців, агітували в нечуваній спосіб і прилагодивши ся добре, нарешті в послідній хвилі зірвали з спільним комітетом. Прийшло до виборів і вибрано Волохів аж 5, Німців также 5, Русина 1 і Поляка 1. На нашій картці було: Волохів 2, Німців 3, Поляків 5, Русинів 2, а на картці волоскій було: Волохів 7, Поляка 1, Німців 4, а Русина ані одного! І так Волохи вийшли з побідкою; найгірше-ж потерпіли Поляки. Се стало ся тим способом, що сполучені партії були зле з'організовані, особливо-ж Німці розсипали ся на багато маленьких партійок, котрі підпирали з особистих зглядів надмірні забаги Волохів. Аж єсмьх сказати: Волохів в II-ій клясі на 700 голосуючих є може всего на всего 70, а для тих 70 Волохів вибрано на 12 радних аж 5 Волохів!! Декотрим Німцям урало ся в голову, що Чернівці чисто німецке

Від Севостополя до Золотоноші.

(Подорож).

На другий вечер я те-ж був на вечерку. Зібрали ся всі ті-ж гості, що і вчера були. Знову грав батюшка на скрипці і знову молодіж співала українські пісні. Нарешті стали роздивлятися на „Зорю“, „Дзвінок“ та „Буковину“. Батюшкам сподобались всі три часоники, а поновичі, вдаючи з себе знайомих, не сказали нічого. А коли я спитав ся, як по їх думці, чи користнійше було-б, як би у нас по школах учили по українському, то батюшки згожались, що було-б краще, а молоді педагогі, навпаки, заявили, що коли в чити „мужика“ по мужичому, то Україна і до віку не отесою буде (?)... Передивляючись на „Буковину“ один з поповичів, натрапив на допис з України і прочитавши її, сказав: „Ось послушайте, що пишуть наші „українофили“: „Наша українсько-руська ідея не вмере, не загине... Дивує мене, яка-ж то може бути українсько-руська ідея. Знаєте що — додав він — я би автора сеї дописи за „шворот“ та в кутузку, (!?) щоб не шарив якимись українськими ідеями та й добрих людей не збивав з прямого шляху!... Після такої нелюдскої погрози, я більше не хотів уже і балакати про Україну: все рівно даремно слова потратив би...“

За вечерею сидів я рядом з двома поновичами (одні з них наш сільський педагог). Розбалакались про школи взагалі; я й питаю: чи вам не надокучає возитись у школі з мілковою та товкти щодня одно і те-ж?

— Де вам не надокучає, прямо остогидло — обізвав ся наш педагог — здається, як би се учителювання не було повинністю, то я-б і до школи не заглянув. Звістно, як би я на те йшов, щоб учителювати, то й за діло брав ся б в слід, а то плентаєш ся собі — як там кажуть — аби не сидичим татари взяли. Ждем, як би скорійше прийшли три роки, тай годі. Та й те сказати: навіщо трудитись, навіщо надолужати, коли ось я учителюю третій рік, а „начальство“ у школі і не бачив: хоч би тобі хто замилував...

Із дальшої балачки я дізнав ся, що такої-ж думки і таких замірів про школу і инші поповичі.

Значить, коли взяти ту масу поповичів, що розповсюджена у нас по школах, то тоді стане ясно, від чого так шкандибас, і без того преборкана наша народна просвіта!...

Догадуюсь, панове читачі, що не один з вас скаже: що він тільки й знає — „лани“, „попи“ та „поповичі“, а про парід нічого не скаже... Зараз скажу, але скажу дуже мало. Нарід — се така річ, що про него і за цілий вік усього не розкажеш. Але що-ж вам сказати?

Я думаю, що кождий з вас про те знає, що по селах, куда-ж глянеш, скрізь страшна тіснота; землі за того зовсім не буде, бо три десятини, що були наділені в 60-их роках, од н о м у — тепер доводиться розділяти на чотирьох. Прибавте сюда, підряд скільки неврожайних років, хворобу на скот, обкладки на дівий, великі податки, та сегорічну холеру з тифом — от вам і готові фарби для змалюваня народного життя... А, та цур ему! Во й так біля серця пече. Почну краще де-що з оновіди і про парід.

Дучи на Україну, думав я зустрінути таке-ж саме життя, яке я бачив і знав десять років тому назад. Ні, мабузь тепер хіба увісні побачиш те, що колись було на самім ділі. Нарід сновигає пеначе сонний, навіть молодіж, і та ходить засмучена, а після хоч би тобі де парокм залунала: тихий сум зананував скрізь. Нащо вже п'яні біля шинку і ті сидять мовчки похиливши голови. А горівку пють селяни тепер ще більше, чим колись пили. Відник-сірома пють від горя, останне манаття пропивають, думаючи залити свою тугу-печаль. А багатирі-науки пють від радості, що наживають ся з бідної сіроми, продаючи дорого хліб та купуючи дешево землю та скотину.

Начальство-ж, дивлячи ся на загальне пияństwo і собі придавлює за податки. „Як на горівку то й є гроші, а податки платити не хочете!“ гримає старшина або земський на селян. „Давайте

місто і ті псували заходи сполучених партій; через таку політику серед Німців виходять на верх люди як Мустаца, котрим лиш о те ходять, показати, що поставили на своїм, сказати, що вони мають панувати, а про добро громади їм тільки жури, що про торічний сніг. Дивує нас просто, як може хтось ще гадати, що ті люди будуть добре в громаді господарити, коли вони з своїм власним маєтком не вміли обходити ся, коли вони і в виділі краєвим пр. розкидують краєвий гріш немилосердно! Не без того, щоб і сполучена партія німецька то сего то того на картці не крилила. Звичайно закидують нам Русинам, що наші виборці не йдуть разом, не тримають ся купи, що таким чином представителка Русинів „Руска Рада“ не може здержати даного слова. Тимчасом при теперішніх виборах ми наглядно переконали ся, що Німці були цілковито розбиті, що так само Поляки, котрих завжди за їх солідарність і згоду підношено під небеса, були різко поділені на дві партії, так що Фішер, Шіллер, Лячинський, Ключковський, Шидловський підписали ся на відозві противників, що одні Русини найліпше здержали своє слово. Тішимо ся сим, бо се перший раз, що Русини виступили при виборах яко особна партія, і що при тій нагоді заявили вони стільки політичної зрілості, що йшли згідно за голосом „Рускої Ради“. Але й серед Русинів не обійшло ся цілком без дрібніших випадків зломаня карности народної. Двом, тром так дуже принав до вподоби Вольф, що вони віддали свій голос на него, не свідомі того, що тим привели свого руского кандидата Ер. Пігуляка до упадку. Знаємо й такого виродного сина матери Руси, що імя Пігуляка на картці перечеркнув, бо мовляв, він не потребує в Чернівцях рускої гімназії, най ся Русини вчать по німецьки! Розум сего зрадника народного ще не освітив, ся наукою Коменіуса і інших педагогів, що вимагають науки в рідній мові; а зрештою се почасти й зрозуміле для нас: маючи сина Поляка, не потребує він для него

русских шкіл! Взагалі-ж ішли Русини разом, тримали ся купи і се запорука, що серед інших народностей вироблять собі поважне становище, що з голосом їх стануть ліпше числити ся, і що чекає їх ліпша доля. Тепер вибраний лиш Волод. Ясеницький; ми маєм повну надію, що він заступить Русинів гідно в радї громадській. Але найважнійше для нас, що при сегорічних виборах вже по тисячний раз ствердило ся і справдило ся, а що знов мусим тут на вічну память записати, се та завзята ненависть Волохів супроти Русинів, котра засліпила їх так, що зачерез ню виступили вони з спільного комітету, що на своїй лістї не поставили ані одного Русина, що радо голосували на всіх інших, лиш не на Русинів. От вам явний доказ, як Волохи розуміють волоско-руську згоду! Най і сей випадок послужить Русинам в науку, чого мають надїятися від такої згоди; ми лиш виражаєм щирій жаль, що іновісїстичне засліплене осягнуло у них такий ступень, що зачерез се згода пожадана Русинами ба довго, на довго ще не може стати ся ділом.

ДОПИСЬ.

З Рарапча.

„РУСКЕ ПИТАНЄ НА БУКОВИНЬ“.
Обговоривъ буковинській православный Русинъ. Чернівцѣ, 27. октября 1892.)

Під сим напсом, вийшла книжочка, котру і я достав. Здає ми ся, що та книжочка видана п. Тиміньским, а як ні, то пустив єї в світ другий такий ретельний чоловік, як сей пан. Та книжочка обхваляє п. Тиміньского, а чорнить чесних Русинів, п. пр. хвалять п. Тиміньского в такий спосіб, що то ніби п. Тиміньский позасновував багато читальнів і т. д., а я Вам, панове читателі, хочу розказати про нашу рарапечку читальню, хто єї засновав. Прошу, послухайте!

Наша читальня заснована вперед нами самими селянами через книжки, як з чесного товариства „Просвіти“ так і товариства „Качковського“, котрі то книжки ми з книгарнів одна по другій собі купували і читали, а по другім по

більшій часті що-до читальні, то радив нас чесний п. Ревакович, котрий то пан в той час був судия в садагурскім повіті, а то сей пан не тільки нас радив, але також нам до читальні подарував б'ягато всяких книжок, а часом і гроший, за що єму честь і слава! Аж пізнійше вже був п. Тиміньский на собранію читальні. Досить, панове читателі, хто зробив нам добре, то дай Боже і єму добре, а хто зле, то най Бог єго судить, нам не судити нікого, а що правда, то не грїх.

Знов в тій книжці називає той пан, котрий єї видав, наших чесних Русинів то зайдами, ба еще і иншими способами, що аж сором слухати. А то таких чесних Русинів прозиває так тая книжочка, як др. Стоцький і Ер. Пігуляк! А в друге каже автор сеї підлої брошури, що др. Стоцький не знає добре по німецьки, та тому своє внесєня в соїмі краєвим обговорив по руски. Одає, добрі люди і щирі Русини, яка тут велика брїхня! Бо як би автор тої брошури хотїв пізнати правду, то би не говорив брїхню, бо п. др. Стоцький був кілька років в Відні межи самими Німцями і покінчив найвисші школи, то аби сей пан не знав по німецьки говорити?! А Румуни в соїмі знають більше по німецьки говорити?! Я гадаю, що і п. Тиміньский не знає більше по німецьки говорити як др. Стоцький. Але-ж бо тому говорив др. Стоцький по руски, бо преці Русин; таже п. Тиміньский пераз і нам самим селянам наказував, щоби ми никакше не говорили і не писали як где потрібно лиш по руски, а п. Тиміньский тепер в соїмі сам знімчив ся, а нарешті Румуном стане, бо видко з тої підлої брошури, кудя стежка в горох.

Далі знов що тичуть ся зайдїв: чоловік, котрий еще не зійшов з ума, і котрий має здоровий характер, то не повинен нікого називати зайдами, а ще такого, як п. др. Стоцький, котрий то пан нікому нічого не провинив, що синє за нігтем, се може признати кожний совісний і ретельний чоловік. Наша буковинська Русь повинна еще подякувати таким панам як др. Стоцький за дбалість про нас, бо прецінь вони не відступают від нас як п. Тиміньский, а працюють совісно і ретельно для нашого добра, хочай родом з Галичини; а хто жє під оїккою нашого Найяснійшого монарха, то не єсть жаден зайда! Ми, буковинські селяни, не будєм на то дивитись, чи хто з відки зайшов, чи прийшов, бо в тім не залежить; ми будєм на то дивитись і уважати, хто нас, темних мужиків хоче або старає ся просвітити, щоби ми не слали і не давали ся на всі боки кривдити, та щоби ємо пізнали, що ми горожанами держави австрійської і що нам належать ся такі самі права як і всім найбільшим панам. А чи той, хто нас хоче просвітити, єсть рідимий Буковинець православний, чи уїят родом з Галичини, на то ми не будєм уважати, а будєм вдячні одному і другому, коли нас поведуть до-

хоть з колїна видупити... Таким побитом повстає між народом та начальством незгода і навіть ворожнеча. Начальство дивить ся на селянина, яко на розбещене ледащо-паницю, а селянин почитає кожного з „начальствующих“ своїм притиснителем. Дійшло навіть до того, що нарід не доймає віри ні вешому, начальству, ні земским, ні старшинам — нікому. Доказом сему може бути ось який факт показуючий, що селяни більш довіряють оповіданням своїх „братчиків“, чим „офіціальним циркуларам“ та поясненням начальства.

Одного дня, на великодних святках, як я після обїда віддихнути, і тільки що очима звів, коли брат будить мене: „вставай — каже — до тебе чогось люди прийшли“. Я встав, вийшов з хати, аж біля порога стоїть людин чоловік з п'ятдесять. Похрестувались, а далій кажуть: „угадайте, чого ми до вас прийшли“...

— Не знаю. Скажете чого.

— То бачте, ми думаємо, так як ви бували і в Петербурзі і скрізь по свїтах, то чи не чули досконально, як воно люди йдуть на „вільні стени“? Кажуть би то, що є така бумага, в котрій сказано, що всякому, хто піде на поселєня, дасть ся 15 дес. землі на дуну, ліс на постройку, пару волів, корову, десяток овець і казюнна доставка. Уже з деклях сел, де начальство лучче, нарід давно повиходив, а ми торік зібрались були зовсім і посемейні списки понаписували та

понесли до зємского на підпис, а він як узив та там і застряв. Просили, просили — не віддав, так ми післали двоє чоловіків до губернатора. Приїхали, подали прозьбу, а він тільки в руки взяв та й каже: „А, я про се знаю, йдїть собі до дому, я на тїм тижні буду сам до вас“. Ну й що-ж: приїхав, пообїдав у зємского, побалакали як слїд, а тоді вже і нас позвали. Почав губернатор приказувати, щоби жили мирно, не бунтувались. Тепер — каже — вийшов такий приказ: обождати рік, а потім вам скажуть, як і що буде. З тим і поїхав. Так ми поїртувались, поїртувались таї зацїхли.

— А ви-б пішли у волость та розпитали, там же все знають.

— Хто-ж там у волості скаже правду — старшина чи писар? Вони дійсно знають, а спитайте, що вони вам заспівують; те-ж саме кажуть, що й губернатор казав: приказано обождати, а там начальство обьявляє. А ми догадуємось, що воно щось не так. Кажуть би то, що пани не хотять відпускати людин, бо як поменьшас селян, то тоді дорого доведеть ся платити робітникам, а тепер роблять чучь-чучь не даром. От ми і міркуємо, так як всі дїла йдуть через паниські руки, то вони, що для селян гаразд а для них невідно — задержують у себе. Так і про єї вільні стени...

Я став увєнчати селян, що ніхто не може задержувати або затаїти яку небудь бумагу, бо

за се закон карає всякого, не дивлячись хто він — пан чи мужик.

— Ні, що не кажіть, а воно щось не так. Он' Євхим Цїпенко їздив на ярмарок і там розбалакав ся з якимсь чоловіком про поселєня, так він дав єму списані „правила“, а настояща бумага — каже — є у Марка Овсюка в с. В. Б...ці. Розказують, що Марко сей був у Москалях на Кавказі і стояв на часах. Приходить якийсь генерал, розпитує, як їде служба, хто, в него є дома і як живуть. „Розказуй — каже — все до питки“. Марко, не будь дурень і розказав про все, як живуть дома і як тепер стало скрутно на землю. Тоді генерал написав єму таку бумагу, в котрій сказано, кудя їти на поселєня і скілько чого даєть ся. Іди-ж — каже — до дому та розказуй всім людям, нехай молять ся Богу за здоровля „Міхаїла“, а то ви за панами не добетесь товику. Значить, то був не генерал, а князь Міхаїл. Так от тепер від того Марка всі люди переписують; мабуть і ті правила, що в Цїпенка списані з них. Позвати би Цїпенка, хай покаже „правила“, — обїзав ся хтось з селян.

Через пів години прийшов Цїпенко і принїс аркуш помятої бумаги, списаної певмілою рукою. Роздивляючись наші „правила“, легко було догадатись, що їх хтось видумав, бо там таке було понаписувано, що як би поселєянам дано десятку частину, то и тоді-б було ще надто багато.

рогою правдивою, але ніяк не подамо ся за зрадниками, за такими подібними як п. Тиміньський, що ще недавно горлав против Румунів, а тепер ім ся запродав. Ми хочемо пайперше нам приналежних прав, хочемо стати свідомими Русинами, а угнетатись нікому не дамо ся і не підемо разом з п. Тиміньським в найми до Румунів, котрі в спілці з владиком раді-б руску мову, руский нарід змести з лиця Буковини. То може п. Тиміньський так тягне за Румунами через то, що в виділі краєвім має вифасувати 6000 зл. і що Румуни его до того виділу вибрали?!

Знов пишуть там в брехливій своїй брошурі за п. Дашкевича, що то ніби п. Дашкевич не знає добре по руски писати, а я видів письмо п. Дашкевича, а также видів письмо і п. Тиміньського, то можу сумлінно посвідчити, що не лише п. Тиміньський пише по руски від п. Дашкевича..

Знов пишуть в тій брошурі чи то в книжочці, що то ніби румунські панотці дуже велику працю покладали на то, закїв люди привели до тверезости як і до просвіти. Гей! люди добрі! Тут ви вже всі видите, як перебрав ся автор з своїм письмом. Порахувати можна на пальцях хіба кілька тих щиро-русских православних панотців, в котрих руске серце бе; тоті панотці правда по селах позасновували там якогось ладу, а більше на цілу Буковину хоть з свічкою шукай і не знайдеш! А правда, панове газди? Ану, подивіть ся всі разом як один муж, чи то в руским селі, чи в румунським, чи єсть там де якийсь лад, коли панотці поють враз з мужиками! Як! коби лиш піли, але то еще някшо діє ся, як я видів і чув на однім парастасі. Панотець румунський — на то і свідки маю — покушав горівки, і питає ся: а звідки та горівка? — Каже доматор: від Корна. — От видите, каже панотець Т. Т., кілька я вам заказую, аби ви не брали в Шулима горівку, бо він дуже псує; беріть лиш від Корна, бо в него лишна горівка. — Я собі гадаю, „з меншого болота та в більше“; то таке православіє, то таке панотці православні вчать людей?; Таке православний той, хто правдою дорогою іде або правду творить, а не той, котрий брехню робить, хотий би він був в Галичині чи то з Америки, а як він правдою дорогою іде, то він єсть православний, а як іде кривою дорогою, то єсть кривославний; так і сей панотець від одного жиди вирвав чоловіка, а в другі дїтчі зуби еще гірше зажав. Оттак то, люди добрі, вчать панотці румунські, і то багато по наших селах так діє ся.

Оттак сей панотець, за котрого я тут говорю, як покушав горівки, що дуже добра від Корна, то випив дві гарні порції (два килішки), а як прийшов килішок від дяка до мене, то я передав другому чоловікови, котрий сидів коло мене (бо я горівку не по), а мій панотець здивувався, тай каже до мене: „А ти, Стефано, все не пещ?“ — А я кажу до панотця: „Ні, не по,

Скільки не вєвняв я селян, що се все видумано, щоб баламутити та обдурювати людей, тає куда вам — селяни і слухати не хотять.

— Воно може й є тут яка небудь помилка — кажуть вони — але ж можна поїхати до того Марка та подивитись на ту бумагу, що князь дав.. А далі давай мене просити, щоб поїхав з двома чоловіками в с. В. Б...ку та роздивив ся на Маркову бумагу. — Ви-ж таки розбіраєте по бумагах красше, як наші письмаки, то будьте ласкаві, спитайте все як слід. Ми за вас вік Бога молити мем: бо далєбі, нікого більше просить. Декому, по правді сказати, не довіряєм о, а кого-б і можна післати, той мало грамоти тямить. А так, як ми вас знаємо змалку, як ви ще жили в селі — орали й косили разом з нами — то надїємось, що ви „москаля не підвезете“.

Як я не відговорював ся, що мені й невручно і ніколи і що певно, ніякого Марка з „бумагою“ ми не знайдемо, — громадяни стояли на своєму. „Та вже будьте ласкаві, послужіть нам, ми вашої послуги не забудемо, бо тільки на вас і надїя, що ви розкажете як слід, а то нігде правди не допитаємось“..

Нїде дїтись, треба було їхати: иначе селяни сказали-б, що я погордував ними, або ще й гірше — подумали-б, що я запанив ся та заодно з панамі не хочу сказати їм правди.

еще від того часу, від коли в нас читальня єсть“.. — „Ну, то добре, каже панотець, коби ся мав багато таких людей з собою, аби не піли!“ — А я собі гадаю: Господи, а Ви панотче до чого в селі? аби лиш борідку та червоний поясок поглядювати, та вважати, аби черево не схудло, а більше до нічого?! Оттак то наші румунські панотці знають учити, а кілька то би еще і інших таких подібних випадків міг я тут написати, але тимчасом бувайте здорові

Ст. Гудзоватий.

Перегляд політичний.

В радї державній внесло правительством провізорію бюджетову на три місяці, бо заходила обава, що так як фонд діспозиційний, можуть перепасти і другі важніші позиції бюджету.

Непорозуміне сполученї лївиці з правительством не тільки не зменшило ся, але противно збільшило ся, і демсія німецького міністра гр. Кінбурґа вже прийнята. Гр. Кінбурґа іменовано президентом сенату при найвишнім трибуналі у Відні, а небавом має наступити іменоване нового міністра на его місце, а кромі того также на місце гр. Пражака.

Переводичи в житє ухвали послїдних делеґацій зарядив цісарь, щоби підвишено стан підчас мира воєнк в полках: 2, 4, 7, 15, 17, 19, 22, 23, 24, 27, 31, 32, 34, 38, 46, 47, 69, 71, 81, 82, 85, 95, 97, 100 і 101 в кожій компанії о одного капрала, 2 фрайтві і 6 простих воєнк. Сей стан підчас мира буде називатись „нормально висний“, а давний стан „нормально низний“. Нормально висний стан підчас мира одной компанії вносьть разом з офіцерами 95 воєнк, а нормально низний 86 воєнк. Т. зв. підвищений стан вносьть як і перед тим в одной компанії 131 воєнк. Загальне підвишене стану в тих 25 полках вносьть на 1893 рік 3600 воєнк.

Російский царь принимав минувшї лїтний на довшї авдієнції редактора „Гражданина“, кн. Менцерового. Сей факт викликав більше вражїне в кругах політичних і воєкових, бо „Гражданин“ виступив перед кількома днями з острою статею против союса Росїи з Францією.

В губернії варшавській мають побудуватись в найблизшїм часі нові будівлі воєковї, а іменно пять маґазинів на припаси поживи.

Суд воєнний в Харкові оголосив засуд що-до осіб, котрі брали участь в заколотах підчас епідемїи холеричної. Засуджено 23 обжалованих на кару смерти, 38 на тяжкі роботи в каторгах, 18 на довшу визницю, а 78 обжалованих увільнено.

ґіаго доносить, що вел. кн. Серґїи в розмові з кількома анґлійськими дипломатами

Налагодили громадяни підводу, староста дав двома чоловікам свідочево, що вони ідуть по такому то й по такому ділу, так ми на другий день, що й сонечко не сходило, рушили в дорогу. Щогода була не зовсім холодна та й не тепла: в повітрі стояв не то туман, не то якась вюга. Коннята тюнали шарко, візок підскакував по труськїй дорозі з грудки на грудку. Їхати треба було сельськими шляхами, верст 75. По дорозі, селах у пяти чи в шести, заїздили ми до волости та розпитували, що там чути про „вільні степи“. чим близше підїздили ми до с. В. Б...ки, тим більше зміняв ся фантастичний розказ про Маркову бумагу. А коли ми були вже за десять верст від цілої нашої подорожі, то люди сказали нам, що все то неправда: ніякої в Марка не має бумаги, бо він і в Москалях не був. Даремно ви, люди добрі, коний загнали... — А що, не моя правда? сказав я: тепер самі бачите, що все то вигадки.

Попутчики мої тільки плечима здвигують. „Дїдько-ж его знає, розказують, буцім то й правда, а виходить — нікому не вір... Одначе рішили все таки їхати далі і побачити самого Марка.

(Конець буде.)

вєвняв о мирнім настрої Росїи, а між иншим заявив, що царь ділком не гадає управильнити kwestію всхідну при помочи осібного договору з Францією.

Після донесеня Pol. Corr. з Петербурга, правительством російське закаже безусловно від Нового Року жидам зазматись торговлею в Москві. Дозвіл на веденє торговлі будуть могли дістати лиш ті, котрі перейдуть на православіє; вони дістануть карти промислові, але й то аш по чотирох роках.

Journal de St. Petersburg пише: Праса німецька має претенсію до російського правительства, що воно парокон проволікає переговори в справі російсько-німецького договору торговельного. Ті закиди неоправдані. По передвстунім порозуміню оба правительства вислали до себе ось які документи: 1. В падолїстї 1891 р. вийшло зі сторони Росїи предложене приступити до переговорів торговельних. 2. В лютім 1892 р. Німеччина відповіла. 3. В марті заведужав Вишнеградский; іменоване нового міністра скарбу наступило аж в серпні, але помимо того Росїи вже в липні вислала меморїал до Німеччини. 4. Німеччина відповіла на сей меморїал в серпні. 5. Росїи відповіла на німецьку ноту в падолїстї, бо новий міністер скарбу потребував якогось часу познакомитись з цілою справою. На сей послїдний меморїал Росїи ще не дістала відповіди.

В Франції уложено вже новий кабинет. Склад его такий: президентура і справи заграничні Рїбо, справи внутрішні Любе, судівництво Буржоа, финанси Рувїє, война Фрайсіне, маринарєв Бірдо, рїльництво Девель, публичні роботи Віст, торговля Сарїєн а просвіта Дїлві.

В цілій Швеції ведєть агїтація против Росїи. В містак устроюють ся збори і ухвалюють ся на них протести против гнєту, який зазнають Финляндїи від російського правительства, котре не вважаючи на запоручені трактати гнобить населене надбалтїйских провінцій. Сю агїтацію анґросїйську викликав виступ Вікселя, котрий на одних зборах підїс гаду, віддати Швецію під протекторат Росїи, бо лиш в сей спосіб Швеція забезпечить своє національне істнованє. З разу хотїло кравительство зарядити слідство о зрадї держави против сего Вікселя, але відтак залишило свій намір, щоби не викликувати великого заколоту.

В Іспанїї наступила зміна кабинету. Тепершнє міністерство консервативне Кановаса уступило, а наступає ліберальне міністерство Саґаста. Се вже від давня такий поряток в Іспанїї: по Кановасї приходить Саґаста і на відворот. Королева реґентка згодїла ся на предложених від Саґаста членів кабинету, а навіть пристала на розвизанє тепершних кортезів і розписанє нових виборів. Новий кабинет буде мати тяжку задачу, бо мусить ратувати Іспанїю перед банкротством.

Будалєнїтєнські газети представляють ситуацію в Сербїї грізною. І так двоєсять, що радикали підготовляють ворохобно в деяких місцевостях. Міністерство і реґенти знають про се і навіть бажають, щоби прийшло до якої меншої ворохобні, бо тогді могли би виступити з всею силою против радикалів і забезпечити собі більшість при виборах до скупштини. Если би справді істнував такий намір сербського правительства, то не було би чого побоюватись сигналізованой „революції“. Можливо, що ті всі вїсти опирають ся на офіціальних інформаціях. В 1883 р. в часі ворохобні в Тимоку так само стояли річи.

Румунський парламент ухвалив майже одностолосно річну дотацію для наслідника престолоа в квоті 300.000 франків, з котрої то квоті половина може бути виплачена княгини Марїї, з котрою повїнчаєть князь Фердинанд.

Після вїсти в Pol. Corr. з Петербурга, порїпили еміґранти з Босни і Герцєговини, проживаючи в Чорногорї, вивандрувати з весною до Сербїи, а взгледно Волгарїи.

В газетах заграничних, а по часті і російских, понеслась вїсть, що населеню Росїи в деяких губернях знов грозить голод. Розумїєсь, що в російских газетах подїбуємо лиш легесенькі натїки про нужду і голод, але що такий стан в дійстности, виходить з вїстки в „Новім Времени“, котре згадуючи при якусь менше

важну подію, вказує zarazom на грозичу нужду і завзиває до складання датків. „Новое Время“ пише так: „Комісія при комітеті для сільських шкіл народних, котра мала поручене збирати датки для сільської молодіжки шкільних в губерниях потерпілих неврожай, заняла ся устроєнем заведень, в котрих роздає ся даром теплої страву. З письма, розісланого сею комісією, виходить, що населене в многих селах терпить і тепер голод. В наслідок того порішила комісія удержувати і сеї зими згадані заведеня з теплою стравою при сільських школах, а крім того устроїти норі в околицях, де найбільша нужда. На посліднім засіданю комітету зазначив председатель, що гр. Лев Толстой справедливо жалує ся на се, мов би многим людям вже накучило ся збирание жертв для населеня, потерпішого неврожай. А однак сеї збираня жертв необхідні. При кінци завізвав председатель членів комітету, щоби вони устроювали дальші складки і самі докидали свої лепти для улекнення нужди“.

Парляментови грецькому предложив Трикуніс бюджет на 1893 р. Преліміновані доходи вносять 110 мільонів франків, а преліміновані видатки 104 міль. В порівнаню з теперішніх бюджетом виказує бюджет на 1893 р. пять мільонів ощадности, головно з етату войскового. Рівно-ж заявив Трикуніс, що залата купонів від облігацій позички державної, западаючих дня 1. січня 1893 р. вже завершенна.

Для Фінляндії виготовлено в сенаті нові проекти таких законів: вел. кн. фінляндське ділять ся на губернії і устанавляєть окремих заряд тих губерній; відтак має видатись окремих кодексе карний для Фінляндії. — Як бачимо, намагаєть що-раз більше знизити автономію Фінляндії.

Дрібні вісти.

Буковинська депутация в Его Величества цесаря. Мпнувшого понеділка приймав цесар на авдієнції буковинську депутацию складану з відпоручників віділу красового і сенату академічного і бурмістра міста Черновець в справі заведена при черновецькїм університеті медичинського факультету. Цесар обіцяв сею справу докладно розслідити і бажаня краю заспокоїти, если лише не покажуть ся великі трудности в взгляді фінансовім. З кождим членом депутации говорив цесар з осібна дуже ласкаво і випитував ся про буковинські стосунки.

Вибори до ради громадської відбули ся з II. класи 18. с. м., а з I. класи 15. с. м. Вибраними зістали з II. класи: В. Ясеницкий, Н. Негруш, др. Е. Райс, др. А. Табора, Ф. Вільгельм, А. Чунтуляк, М. Андронік, В. Белдович, др. М. Голденбері, Н. Мустаца, В. Морар, К. Вольф; з I. класи: Ф. Фірт, др. Г. Бізлер, др. I. Рот, I. Стайнер, I. Вацль, др. В. Залозецкий, др. Ф. Ціглавер.

А. Кужела, учитель музики при семінарій учительській в Чернівцях, уложив дуже шгучно практичну таблицю, котра представляє наглядно цілу науку музики. Се є до тепер одинокий спосіб, котрим можна і науку музики наглядно зробити. Ся табела унозребляє ся уже другий рік в учительській семінарій і в висших класах школи вирав з дуже добрим успіхом. Можем сею таблицю припоручити любителям музики, а особливо учителям народним. Замовити можна єї у самого видавця і через книгарню Р. Шального. В великїм форматі коштує 3 зл., а в малім 50 кр. До табелі прилучено видавцем зрозуміло написане поясненє в німецькій мові.

В три дні по вінчаню. В Чунцові рільник Матвій Прудац оженив ся з молодою дівчиною, котра за него виїшла лише з волі родичів. В три дні по слюбі молода жінка хотіла убити свого чоловіка і в сїя пробувала підрізати єму горло. Прудац збудив ся і перешкодив дальшій операції, але рани єго і так тяжкі.

Чудотворний рабин в клопоті. Недавно стала ся в Садагурі смішна пригода, котра скінчилась зсвєсім немло для одного тамошного сина Ізраїля. Один рїтмайстер від драгонів, що там стоять, любить штуку фотографічну і тому шукає до свого

збору фотографій сцен характеристичних. В тїй цілі задумав відфотографувати чудотворного рабина в хвили, коли окружений жидами виходить в суботу з божниці. Така сцена для артиста цікава. Одже рїтмайстер уставив прилад фотографічний перед божницею і чекав. Але рабин, що сидів у божниці, дізнав ся о тїм і сказав, що не дасть ся відфотографувати. Виїслав парламентарів, щоби рїтмайстер покинув свій намір, а коли се нічо не помогло, то постановив сидїти у божниці до самого вечера. І справді сидів у такій облозі. Не знати, хто був би побідив, коли-б не инша пригода, що сталась тимчасом. Один жид вибіг перед божницею і зачав ляхословити рїтмайстра. Се розгнівало рїтмайстра так, що він забув і прилад і рабина, а побіг до касарні жандармерій і казав увизнити відважного жидка. Так і стало ся, але рабин тимчасом утік до дому і таки не дав ся відфотографувати.

Убийство у Відни, яке стало ся послідним диями при улїци Одео викликало було не малій перешлох в цілім місті, бо розійшлась була чутка, що у Відни появил ся зрістий Джек порук, що то свого часу допускав ся убийств на дівчатах в Лондоні, одного по другим. Перед кількома диями убив хтось дівчину Тересу Струкль, публичну розпустницю, котра однакож була і дуже погана і вже постарша та й дуже бідна. Не можна було припускати, що єї убив хтось із заздности, або щоби може забрати єї скарби, котрих вона зовсім не мала. Аж оногди ціла справа розяснила ся. В пратері знайдемо якогось висїлца на дереві. Показало ся, що то був давний коханок Тереси і називав ся Франц Губер. Він то зайшов був тої ночи, коли Струкльвну найдемо убиту, з нею до дому і єго виділи чотири особи, котрі відтак і розізнали труна. Єсть то одже вже третій убийник у Відни, котрий по убийстві сам собі відобрав життя.

Кілько людей померло в Росії на холеру. Після урядових вістий від початку вибуху холери до 27. вересня померло 213.436 осіб. В губерниях полуднево-західних, а іменно в кївській померло 2.439 осіб, в волнській 44, чернигівській 201, полтавській 569. В подільську губернію зайшла епідемія аж по 27. вересня.

Чи адвокати промисловці? Оригінальне рішенє видав Трибунал адміністраційний що до стану адвокатів, кандидатів адвокатских і конципієнтів. Міністерство справ внутрішних рішило було, що адвокатуру треба уважати за рід промислового підприємства, що одже кандидати адвокатскі і конципієнти — яко „помічні робітники“ мусять обезпечувати ся в робітничих касах для хорих. Против того ореченя внесли віденські адвокати, кандидати і конципієнти зажалене до адміністраційного трибуналу і доказували, що адвокатура не єсть „промислом“, а єї помічники не єуть челядниками або термінаторами. Одже дотична розправа відбула ся тому кілька днів під проводом президента гр. Белькредіого. Заступник зажаленя др. Ледерер доказував, що гідність академічна, докторскій степенє адвокатів і кандидатів адвокатури — се не то само, що титул „кунець“, або „промисловець“, або „челядник“. Така аргументация не пересвідчила трибуналу і він відкинув рекурсе, яко безпідстапний. Во адвокатуру зі становишка промислового законодавства треба уважати промисловим підприємством, одже помічники адвокатскі мусять обезпечати ся в касах для хорих. На гідність академічну не можна в тїм випадку звязати, бо тут розхдить ся о приміну закона лише економічного, для котрого наведені дані зовсім не міродаїні.

НАДІСЛАНЕ.

„Мамо, на Рїздво дістану чейже знова одну скриночку доповняючу до будованя домиків?“ Так, здаєсь, питаєсь много дїтїй, а розумнішї з них додають єще: Мамо! мусить бути таке а таке число і якір мусить на нїй бути, бо инакше не можу їх ужити до моїх двох якорових скринчок будовляних. Так є і в дійстности, як бачимо се з великої лїсти похвал фірми „F. Ad. Richter Cie“, у Відни. Між подарунками на Рїздво найвідповіднішї єуть безперечно якорові скринки

будовляні; хто їх бачив у знакомого, той собі їх куше, а хто їх має, побільшає їх що року через закупо доповняючих скринчок. Се річ неможлива при жадній инїй забаві, що без винятку стають ся в коротїї без вартости. Противно-ж якорові скринки будовляні остають лїтами і зі взгляду на тревалість, єуть найдешевшим подарунком.

Цїна збіжа.

В Чернівцях платили дня 16 лют. груднї 1892-го р. за 100 кїльограмів найлішної:

пшениці	7.60 — 7.80	зл.
жита	5.90 — 6.00	„
ичменю	6. — — 6.25	„
вівса	4.80 — 4.90	„
рїнаку	11.50 — 11.75	„
колюшпни	64.00 — 66.00	„
кукурудзи	4.90 — 5. —	„
гороху	5.75 — 7. —	„
оковити	11.75 — 12.00	„

Вже готовий
Буковинський православий
КАЛЕНДАРЬ
на рік
1893.

Зміст: Календарь церковний і астрономічний, сьвята червоно друквані. Часть інформаційна: всі належитости штемиллові, плин їзди і тарифа всіх бук. і гал. залїзниць. Устав церковний, богата й ілюстрована часть забавна й наукова, найновішїй шематизм буковинський, оповіщена.

Цїна 30 кр., поштою 35 кр.

Висплатє ся лїш за гроші або на замовленя.
Адреса:
Товариство „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях
улиця Петровича ч. 2.

Рїхтера забавки терпеливости: Ломи-голова.
Хрестолом, загадка круга, головолом, пітагорас і т. д. тепер ще забавнішї, як перше, бо в нових зошитах поміщені й задачі для подвійних забавок. Лїше з правдивою маркою „якір“. Цїна 35 кр. від штуки.
Тисячі і ще раз тисячі родичів признали велику вартість звістїх Рїхтерових
„Якірних коробок з камінчиками до будови“.
Нема лїшної і більше поучаючої забавки для дїтїй! Сї „якірні коробки“ є найбільшї і зі взглядів на тревалість найдешевші подарунки рїздвині для малїх і більшїх дїтїй. Близшї відомости що до „якірних коробок“ і що до „забавок терпеливости“ можна знайти в новім цїннику з прегарними видами будовль. Веї родичі повинні сеї цїнник як найскорше від підписаної фірми зажадати, аби завчасу могли собі вибрати справді гарний дарунок для своїх дїтїй. Хто не хоче тяжко обманутись при купнї бєавартовних підробленєв, сеї най відкине кожду коробку без нашої фірми і марки „якір“ яко фальшиву. То-ж треба жадати лише „Рїхтера якірні коробки з камінчиками до будови“, котрі завше недосягнені в свої вартости продають ся за цїну 35, 70, 40 кр. до 5 зл. — і висплатє у всіх видїїшїх складах забавок.
Ф. Ад. Рїхтер і комп.
перша австрійско-угорска фабрика коробок з камінчиками до будови.
Відень, I. Niebelungengasse 4.
Rudolstadt, Olten, Rotterdam, London, New-York.